

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobkyně: **T. H. T.**, zast. Mgr. Jaroslavem Pleskalem, advokátem, se sídlem Brno, Jakubské nám. 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 11. 4. 2005, č. j. 63 Az 18/2005 – 19,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím žalovaného ze dne 24. 1. 2005, č. j. OAM-122/VL-20-05-2005, byla zamítnuta žádost žalobkyně o udělení azylu jako zjevně nedůvodná podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákona o azylu). Žalovaný v odůvodnění uvedl, že skutečnosti uváděné žadatelkou, tj. těžkosti ekonomického charakteru v zemi jejího původu a snaha o legalizaci pobytu na území České republiky, nelze podřadit důvodům pro udělení azylu ve smyslu § 12 zákona o azylu, čímž jsou naplněny podmínky ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu v platném znění pro zamítnutí žádosti jako zjevně nedůvodné (ve zkráceném řízení). Vzhledem k tomu, že žalovaný posoudil žádost žadatelky jako zjevně nedůvodnou, neposuzoval již pro nadbytečnost, zda žadatelka splňuje podmínky pro udělení azylu podle § 13 (za účelem sloučení rodiny azylanta) či podle § 14 (tzv. azylu humanitárního) zákona o azylu, a nehodnotil též překážky vycestování dle § 91 zákona o azylu, v platném znění, neboť aplikace těchto ustanovení se váže na rozhodnutí

o udělení či neudělení azylu ve smyslu § 12 zákona o azylu, kterého v daném případě užito nebylo.

Ve včas podané žalobě namítala žalobkyně, že byla v předcházejícím řízení o udělení azylu zkrácena na svých právech. Žalobou napadla rozhodnutí Ministerstva vnitra v rozsahu výroku o zamítnutí žádosti jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu, o absenci výroku o neudělení azylu podle § 14 zákona o azylu a o absenci výroku o nevztažení překážky vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Namítala, že správní orgán porušil ustanovení § 3 odst. 3 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (dále jen správní řád), když žadatelovu žádost o udělení azylu neposoudil odpovědně a svědomitě. Porušil též ustanovení § 3 odst. 4 správního řádu, neboť nevyšel ze spolehlivě zjištěného stavu věci a nevedl azylové řízení tak, aby posílil žalobcovu důvěru ve správnost jeho rozhodování, porušil též § 32 odst. 1 téhož předpisu, když nezjistil přesně a úplně skutečný stav věci a za tím účelem si neopatřil potřebné podklady pro rozhodnutí. Z téhož důvodu (tedy pro neúplnost zjištěného stavu věci) porušil též § 46 správního řádu, a v této souvislosti i § 47 odst. 3 téhož zákona, když odůvodnění napadeného rozhodnutí žalobce nepřesvědčilo o správnosti postupu správního orgánu. Vyslovila přesvědčení, že žalovaný porušil též § 12 zákona o azylu, neboť vzdor tomu, že žalobkyně splňuje důvody pro udělení azylu, byla její žádost zamítnuta jako zjevně nedůvodná. Pokud jde o skutkové důvody, odkázala na svou žádost o udělení azylu, protokol o pohovoru, který s ním byl proveden a ostatní spisový materiál vztahující se k předmětné žádosti. Navrhovala, aby soud napadené rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Žalobkyně zdůraznila, že odešla z Vietnamu z ekonomických důvodů, neboť zde neměla stálé zaměstnání. V České republice by chtěla zůstat a mít se lépe než ve Vietnamu, kde se obává nezaměstnanosti a s tím spojené chudoby.

Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 11. 4. 2005, č. j. 63 Az 18/2005 – 19, žalobu proti výše uvedenému rozhodnutí žalovaného zamítl a rozhodl dále, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Konstatoval, že žalovaný zjistil dostatečně skutkový stav, zejména podrobně provedeným pohovorem k důvodům žádosti o udělení azylu a všech dalších údajů poskytnutých samotnou žalobkyní. Zjištěné skutečnosti řádně vyhodnotil a přijal k nim příslušné právní závěry. Z odůvodnění napadeného rozhodnutí vyplývá, které skutečnosti byly podkladem pro jeho vydání, jakými úvahami byl žalovaný veden při hodnocení důkazů a při použití právních předpisů, na základě kterých rozhodoval. Krajský soud taktéž nezjistil žádné další procesní pochybení žalovanému vytýkané. Uzavřel, že žalovaný právem zamítl žádost žalobkyně o udělení azylu jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu, neboť bylo bezpečně zjištěno, že žalobkyně v řízení neuváděla skutečnosti svědčící tomu, že by mohla být vystavena v zemi původu pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu, tj. pro uplatňování politických práv a svobod, nebo pro odůvodněný strach z pronásledování s důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině, nebo pro zastávání určitých politických názorů, ve státě, jehož občanství má. Jako jediný důvod své žádosti o udělení azylu uváděla totiž žalobkyně prokazatelně jen ekonomické problémy, tj. nemožnost získat v zemi původu stálé zaměstnání a dále snahu o legalizaci pobytu na území České republiky. Se zřetelem k tomu krajský soud v souladu s ustanovením § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), žalobu jako nedůvodnou zamítl.

Proti citovanému rozsudku podala žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) včas kasační stížnost, v níž vytýká soudu, že nedostatečně posoudil skutkový stav věci, pokud shodně se žalovaným dospěl k závěru, že nesplňuje důvody pro udělení azylu podle § 13 odst. 2

a § 14 zákona o azylu. Důvodem odchodu stěžovatelky z vlasti byla totiž jednak obecná nespokojenost se stavem vietnamské společnosti a jednak politické názory stěžovatelky, které jsou v rozporu s oficiální vládní politikou její země. Zdůrazňuje, že ve Vietnamu dochází k porušování základních lidských práv a svobod – sledování obyvatelstva, svévolné zatýkání občanů ze jejich pokojné vyjadřování politických a náboženských názorů, omezování svobody projevu, tisku a shromažďování. Stěžovatelka vyslovuje přesvědčení, že patří k ohroženým osobám, neboť v případě návratu do vlasti se obává pronásledování z důvodu sympatií k vyspělým demokratickým zemím západní Evropy. Ekonomické důvody pro odchod z vlasti neměla, její životní úroveň byla průměrná. Stěžovatelka žádala, aby kasační stížnosti byl přiznán odkladný účinek podle § 107 s. ř. s. a při úvaze o něm bylo přihlédnuto k tomu, že její kasační stížnost směřuje proti rozhodnutí soudu, který přezkoumával rozhodnutí žalovaného v řízení o udělení azylu. S ohledem na charakter správního řízení je zřejmé, že bezodkladný výkon rozhodnutí, jímž nebyl stěžovatelce azyl udělen, by pro ni znamenal nenahraditelnou újmu; přiznání odkladného účinku se přitom nedotkne nepřiměřeným způsobem nabytých práv třetích osob. V doplňku kasační stížnosti, na výzvu krajského soudu, stěžovatelka uvedla, že rozhodnutí napadá v plném rozsahu, a to z důvodů uvedených již v kasační stížnosti, tj. především pro nezákonnost. Současně uvedla, že jí není známo, kdy přesně jí bylo rozhodnutí soudu doručeno.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti popřel oprávněnost jejího podání s tím, že se domnívá, že jak jeho rozhodnutí ve věci azylu, tak i rozsudek Krajského soudu v Ostravě, byly vydány v souladu s právními předpisy. Odkázal zcela na správní spis, zejména na vlastní podání a výpovědi stěžovatelky, učiněné ve správním řízení. Zdůraznil, že soud neshledal v jeho závěrech a postupu nezákonnost ani vady řízení. K námitce stěžovatelky, že splňuje podmínky pro udělení azylu podle § 13 odst. 2 a podle § 14 zákona o azylu, poznamenal, že žádost stěžovatelky posoudil jako zjevně nedůvodnou a nebyl proto povinen ji zkoumat z hlediska splnění podmínek ustanovení § 13 a § 14 zákona o azylu, nehledě k tomu, že stěžovatelka v kasační stížnosti neuvedla, na základě jakých skutečností jí měl být tento typ azylu udělen. Podle správního orgánu nelze stěžovatelkou tvrzené nezákonnosti vydaného rozhodnutí přisvědčit. K dalšímu tvrzení stěžovatelky o nebezpečí, které jí ve Vietnamu hrozí ze strany státních orgánů pro politické názory, žalovaný připomněl, že jde o tvrzení zcela nové, které stěžovatelka neuplatnila v průběhu správního azylového řízení, ačkoliv jí v tom nic nebránilo. Protokolem o pohovoru, který je součástí správního spisu je bezpečně prokázáno, že stěžovatelka byla vyzvána k uvedení všech důvodů své žádosti a vždy označila jen ekonomické problémy – neměla práci ani žádné příjmy, přičemž v kasační stížnosti pak tyto problémy popřela. Podle § 109 odst. 4 s. ř. s. nelze k tvrzením uvedeným až v kasační stížnosti přihlédnout, protože je stěžovatelka uplatnila až po vydání napadených rozhodnutí. Žalovaný vyslovil přesvědčení, že podání kasační stížnosti s návrhem na vyslovení jejího odkladného účinku je účelovým úkonem, jako jím bylo již podání žádosti o azyl a žaloby k soudu. Stěžovatelka si chtěla těmito podáními legalizovat pobyt na území ČR. K tomu ještě správní orgán připomněl, že právní úpravu pobytu cizinců na území ČR obsahuje zákon č. 326/1999 Sb., jehož institutu mohla stěžovatelka efektivněji využít. Navrhoval, aby kasační stížnost byla Nejvyšším soudem zamítnuta a aby jí nebyl přiznán odkladný účinek.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatelka uplatnila ve své kasační stížnosti. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Kasační stížnost neshledal důvodnou.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je žadatelka chráněna před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku – takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatelky žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Důvody kasační stížnosti jsou vymezeny v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) až e) s. ř. s. Stěžovatelka v kasační stížnosti neuvádí výslovně, kterého ze zde zakotvených kasačních důvodů se dovolává, z obsahu kasační stížnosti lze však dovodit, že uplatňuje důvod uvedený pod písmenem a), tj. nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné právní posouzení spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Takové pochybení Nejvyšší správní soud v rozsudku Krajského soudu v Ostravě neshledal.

Stěžovatelčina první kasační námitka směřuje proti faktu, že u ní nebyly zkoumány důvody pro udělení azylu podle § 13 odst. 2 a § 14 zákona o azylu, resp. že soud nedostatečně v tomto ohledu posoudil skutkový stav věci. V další námitce uvádí, že důvodem odchodu z vlasti byla jednak obecná nespokojenost se stavem vietnamské společnosti a jednak její politické názory, které jsou v rozporu s oficiální vládou politikou země jejího původu; namítá nově, že dochází k porušování základních lidských práv a svobod – sledování obyvatelstva, svévolnému zatýkání občanů, omezování svobody projevu, náboženských názorů, tisku a shromažďování. Stěžovatelka se domnívá, že patří k ohroženým osobám a v případě návratu do vlasti se obává z pronásledování z důvodu sympatií k vyspělým demokratickým zemím západní Evropy. Nově rovněž uvádí – na rozdíl od tvrzení v žádosti o udělení azylu a v žalobě, že ekonomické důvody pro odchod z vlasti neměla, její životní úroveň byla průměrná.

K první kasační námitce týkající se posouzení důvodů pro udělení azylu podle § 13 a § 14 zákona o azylu nutno uvést, že krajský soud se v odůvodnění svého rozsudku s touto otázkou náležitě vypořádal. Podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu totiž za situace, kdy je žádost stěžovatele zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle § 16 zákona o azylu, pak není rozhodnutí podle § 13 (za účelem sloučení rodiny azyllanta) a § 14 (humanitární azyl) téhož zákona součástí takového rozhodnutí. Pokud totiž v řízení o žádosti o udělení azylu vyplyne některá ze skutečností taxativně uvedených v § 16 odst. 1 zákona o azylu, pak správní orgán bez dalšího – ale jen ve lhůtě podle odst. 2 téhož ustanovení – žádost zamítne jako zjevně nedůvodnou. Rozhodne

tedy konečným způsobem ve věci, aniž by v řízení zjišťoval existenci některého z důvodů pro udělení azylu podle § 12 téhož zákona. To platí i za situace, jestliže žadatel vůbec netvrdí důvody pro udělení azylu podle § 12, tak jak tomu bylo v projednávané věci. Žadatelka totiž v průběhu řízení o udělení azylu uváděla toliko důvody ekonomické – nedostatek pracovních příležitostí a chudobu v zemi původu, a snahu o legalizaci svého pobytu na území České republiky. Pro rozhodování o udělení azylu z důvodů předvídaných v ustanovení § 13 a § 14 zákona o azylu je však určující závěr o neexistenci důvodů pro udělení azylu podle § 12. Protože tento důvod při zamítnutí žádosti zjišťován není, dostal by se výrok správního orgánu o zamítnutí žádosti o udělení azylu do logického rozporu s výrokem o neudělení azylu podle § 13 a § 14 téhož zákona. Správní orgán tudíž nepochybil, pokud v projednávané věci v napadeném rozhodnutí výslovně uvedl, že pro nadbytečnost – vzhledem k zamítnutí žádosti jako zjevně nedůvodné – již neposuzoval, zda žadatelka splňuje podmínky pro udělení azylu podle § 13 a § 14 zákona o azylu. Krajský soud v Ostravě se v odůvodnění svého rozhodnutí s touto otázkou náležitě vypořádal, pokud výslovně uvedl, že z důvodů výše uvedených neshledal námitku žalobkyně vytýkající správnímu orgánu absenci výroku o neudělení azylu podle § 13 a § 14 zákona o azylu, důvodnou. Navíc ještě krajský soud uvedl, že udělení azylu podle § 14 je vázáno na důvody zvláštního zřetele hodné, přičemž žalovaný o něm rozhoduje na základě správního uvážení. V průběhu správního řízení ani v žalobě neuvedla žalobkyně žádný konkrétní důvod, který by mohl vést k aplikaci citovaného ustanovení; ostatně neuvedla ani důvody k aplikaci ustanovení § 13 (za účelem sloučení rodiny azylanta).

Z důvodu výše uvedených nemohl Nejvyšší správní soud této prvé kasační námitce stěžovatelky vyhovět.

Nejvyšší správní soud nemohl dále přihlídnout k námitce stěžovatelky, v níž zcela nově uvádí, že důvodem jejího odchodu z vlasti byly politické názory, které jsou v rozporu s oficiální politikou její země a v níž dále upozorňuje na porušování základních lidských práv a svobod ve Vietnamu a vyslovuje domněnku, že již patří k ohroženým osobám a v případě návratu do vlasti se obává pronásledování z důvodu sympatií k vyspělým demokratickým zemím západní Evropy.

Podle ustanovení § 104 odst. 4 s. ř. s. není přípustná kasační stížnost, která se opírá jen o jiné důvody, než které jsou uvedeny v § 103, nebo o důvody, které stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohl.

V projednávané věci jde o naposledy uvedený případ. Stěžovatelka totiž v řízení před soudem, jehož rozhodnutí napadla kasační stížností výše uvedené důvody, v nichž naznačuje možné pronásledování ze strany státních orgánů při svém návratu do vlasti, vůbec neuvedla a neuvedla je ani v předcházejícím řízení před správním orgánem. Nutno upozornit na samotnou žalobu, kde kromě procesních výtek na adresu správního orgánu uvedla výslovně: „na tomto místě chci soudu říci, že jsem odešla z Vietnamu z ekonomických důvodů, neměla jsem ve Vietnamu stálé zaměstnání. Chtěla bych zůstat v ČR a mít se lépe než ve Vietnamu. Nechci se vrátit do Vietnamu, obávám se nezaměstnanosti a s tím spojené chudoby“. Je tudíž zřetelné, že důvod uváděný stěžovatelkou v kasační stížnosti je zcela nový, který neuplatnila v řízení před soudem, ač tak učinit mohla. Tento důvod se jeví jako účelový zejména též s přihlédnutím k tomu, že v rozporu se svým předchozím tvrzením nyní uvádí, že ekonomické problémy ve Vietnamu neměla.

Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že důvody uvedené v kasační stížnosti byly v části shledány nedůvodnými a z části nepřipustnými ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) a § 104 odst. 4 s. ř. s. Nejvyšší správní soud proto podanou kasační stížnost podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Protože žalovaný žádné náklady neuplatňoval a ze spisu ani žádné mu vzniklé náklady nevyplývají, přičemž stěžovatelka s podanou kasační stížností úspěch neměla, bylo rozhodnuto tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. dubna 2006

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu